04 අපේ සිරිත් අපි සුරකිමු

සිරිත් යනු කළ යුතු දේවල් ය. චාරිත්‍ර යනුවෙන් ද හැඳින්වෙන එබඳු හොඳ දේ අප කාගේ වුව ද යහපතට හේතු වෙයි. විරිත් යනු නොකළ යුතු දේවල් වන අතර වාරිත්‍ර යනුවෙන් ද ඒවා හැඳින්වේ. එබඳු නරක දේ අප කාගේ වුව ද අයහපතට හේතු වෙයි. සිරිත් හෙවත් චාරිත්‍ර ඉටු කළ යුතු අවස්ථා රැසක් අප ජීවිතය හා බැඳී තිබේ. පෙරදිග ඉපැරණි ඇදහිලි හා විශ්වාස ආදිය ද සමග එක් ව ගත් එබඳු චාරිත්‍ර අප අතර ක්‍රියාවට නැගෙනුයේ බෞද්ධ මුහුණුවරක් ගනිමිනි. එනම් තිසරණ සහිත පන්සිල් සමාදන් ව තෙරුවන් වැඳ පුදා දෙවියන්ට පිං පෙත් දී සෙත් පිරිත් දේශනා කොට ආශීර්වාද ලබා ගනිමිනි. මෙහි දී එබඳු චාරිත්‍රවලින් කිහිපයක් සාකච්ඡා කරනු ලැබේ.

අකුරු කියවීම

අත්පොත් තැබීම යනුවෙන් පැරණි සම්ප්‍රදායේ හැඳින්වූ මෙම සිරිත දරුවකුගේ ජීවිතයේ විශේෂ ම අවස්ථාවක් ලෙස සලකනු ලැබේ. උපතින් අවුරුදු තුනේ දී හෙවත් කතාබහ කරන වයසේ දී සුබ දවසක සුබ නැකතකට මෙය සිදුකරනු ලැබේ. නියමිත දිශාවකට දරුවාගේ මුහුණ සිටින සේ හරවා සුබ මොහොතින් අතෙහි පොත තබා පළමු ව "නමෝ බුද්ධාය" යයි කියවා අනතුරුව හෝඩියේ එන අකුරක් දෙකක් කියවීම හා ලියවීම සිදු කෙරේ. ස්වාමීන් වහන්සේ නමක් හෝ දූන උගත් වැඩිහිටියකු ලවා අත්පොත් තැබීම සාමාන්‍ය සිරිතයි. මල්පහන් පුදා, පන්සිල් හි පිහිටා, තෙරුවන් වැඳ, සෙත්පිරිත් සජ්ඣායනා කොට, දෙවියන්ට පිං දී මෙම සුබ කටයුත්තෙහි යෙදෙයි. එම අවස්ථාවේ දී පහනක් දල්වීම චාරිත්‍රයකි. පැරණි සිරිත් අනුව ගණ දෙවියන්ට හා සරස්වතී දේවියට කිරිබත්, කැවිලි, පලතුරු සහිත පූජා වට්ටියක් තබා දේවාශීර්වාද ලබා ගැනේ. බෞද්ධ චාරිත්‍රය වන්නේ කිරිබතින් බුදුරදුන් හා මහ සඟරුවන පිදීමයි. අත්පොත් තැබීමට පෙර බුලත් හුරුල්ලක් පිළිගන්වා ස්වාමීන් වහන්සේට හෝ අත්පොත් තබන ගුරුතුමාට හෝ දරුවා ලවා වන්දවනු ලැබේ. දූන උගත් වැඩිහිටියකු ලවා අත්පොත් තැබූ අවස්ථාවක එතුමාට කිරිබත් ආදියෙන් සංග්‍රහ කොට දරුවාට ද කිරිබත් කැවීම සිදු කෙරේ.

උපන්දින උත්සව

උපන් දිනය සමරා වාර්ෂික ව උත්සවයක් පැවැත්වීම බොහෝ අය සිදුකරති. සෙත්පිරිත් දේශනා, බෝධිපූජා, බුද්ධ පූජා පැවැත්වීම, මහා සංඝ රත්නයට දන්පැන් පිරිනැමීම මෙහි දී සිදු කිරීම උසස් චාරිත්‍ර වේ. උපන් දිනයේ දී දරුවා ගමේ විහාරස්ථානයට රැගෙන ගොස් තුනුරුවන් වන්දනා කර දෙවියන්ට පිං අනුමෝදන් කරවා ආශීර්වාද ලබා ගැනීම සිංහල බෞද්ධ පිළිවෙළ ය. එබඳු අවස්ථාවල දී කන්ද උඩරට ජනතාව ශ්‍රී දළදා මාළිගාවට ගොස් දළදා හාමුදුරුවන් වැඳ පුදා ගැනීම සිදු කරති. එසේ ම රජරට ප්‍රදේශයේ ජනතාව ජයසිරි මහ බෝ සමිඳුන්, අටමස්ථාන මෙන් ම ඒ ඒ ප්‍රදේශවල ප්‍රසිද්ධ සිද්ධස්ථාන වන්දනා කිරීමට ද යොමු වෙති. එයින් තම දරුවන්ගේ අධ්‍යාපන කටයුතු සාර්ථක කර ගැනීමත්, නිදුක් නීරෝගී සුවය මෙන් ම දීර්ඝායුෂ ලබා ගැනීමත් බලාපොරොත්තු වෙති.

ගෘහ ප්‍රවේශ මංගල්‍යය

නව නිවසක් ඉදිකොට එහි පදිංචිය ආරම්භ කිරීම මේ නමින් හඳුන්වනු ලැබේ. මෙය ගෙවැදීම යනුවෙන් ද ව්‍යවහාර කෙරේ. බුද්ධකාලීන ව ද ඇතැම් බෞද්ධයන් බුද්ධ ප්‍රමුඛ මහා සංඝ රත්නය වැඩමවා දන් පිරිනමා ආශීර්වාද ලබා ගෙන නව නිවස පරිහරණය කිරීම ඇරඹූ බව සූත්‍ර දේශනාවලින් පැහැදිලි වේ. තුනුරුවන් හැර වෙනත් පිහිටක් නැත යයි සලකා මෙරට බෞද්ධයෝ පෙර පටන් ම මෙම සිරිත අනුගමනය කරති.

පළමු ව නිවස මනා ව පිරිසිදු කොට සුවඳ දුම් අල්ලා කිරි උතුරවනු ලැබේ. අනතුරුව බුදුරජාණන් වහන්සේ වෙනුවට සධාතුක කරඬු වහන්සේ පෙරටු කොට ගත් මහා සංඝ රත්නය පුද පෙරහැරින් වැඩමවාගෙන අවුත් පා ධෝවනය කොට පනවන ලද අසුන් මත වඩා හිඳුවා දන්පැන් පිරිනමනු ලැබේ. සර්ව රාත්‍රික පරිත්‍රාණ ධර්ම දේශනාවක් පවත්වා තුනුරුවනේ ආශීර්වාදය ලබා ගන්නා අතර ඇතැම් අය සෙත් පිරිතකින් ආශීර්වාදය ලබා ගැනීමට පුරුදු වී සිටිති. පින්කම අවසානයේ දෙවියන්ටත් මිය ගිය ඥාතීන්ටත් පිං අනුමෝදන් කරවීම ඔවුන්ගේ ද ආශීර්වාදය ලබා ගැනීමට උපකාරී වන බව බෞද්ධ පිළිගැනීම ය. ඉන්පසු නව නිවසට පැමිණි ඥාති හිතමිතුරන්ට බත බුලතින් සංග්‍රහ කිරීම සිදුකෙරේ. එහි දී මද්‍යසාර භාවිතයක් සිදු නොවේ.

සරණ මංගල්‍යය

අඹුසැමි ජීවිතයක ආරම්භය සරණ මංගල්‍යයයි. තරුණ පිරිමි දරුවකුට තරුණියක කැඳවාගෙන ඒම ආවාහය වන අතර, තරුණියක තරුණයකුට සරණ කර දීම විවාහය නම් වේ. ලේ නෑකම් අනුව නුසුදුසු ලෙස සැලකෙන අය අතහැර ආවාහ - විවාහ සබඳතා පැවැත්වීම සිරිතකි. නෑනා - මස්සිනා විවාහය විටෙක පැරණි සමාජයේ සිදුවූ අතර ඒ හා සම්බන්ධ විවිධ චාරිත්‍ර ද ගොඩනැගී පැවතුණි.

නිවැරැදි සබඳතා ගිහි ජීවිතයේ සාර්ථකත්වයට වෙසෙසින් බලපාන බැවින් දරුවන්ගේ කැමැත්ත අනුව ම ආවාහ - විවාහ සිදුකර දීමට බෞද්ධ දෙමාපියෝ උත්සාහ කරති. දෙමාපියන්ගේ අකැමැත්ත මත තම හිතුමතයට ආවාහ-විවාහ කරගැනීම බෞද්ධ සිරිත නොවේ. ගැළපෙන පවුලකින් යෝජනාවක් ලැබුණු පසු මනාලයාගේ පාර්ශ්වයේ මවුපියෝ ද සමීප ඥාතීහු ද මනාලියගේ ගෙදරට යති; මනාලයාගේ නිවසට මනාලියගේ පාර්ශ්වයේ ඥාතීහු පැමිණෙති. එහි දී මනාලිය කැඳවාගෙන යාමක් සිදු නොවේ. මෙලෙස දෙපාර්ශ්වයේ ඥාතීන්ගේ පැමිණීම පැරණි වහරේ ගම්බිම් බැලීමට යෑම හෙවත් තොරතුරු සොයා බැලීමට යෑම යනුවෙන් හැඳින්විණි. දෙපාර්ශ්වයේ එකඟතාව මත මනාල යුවලගේ කේන්දර බලා ශුභ දිනයක්, ශුභ මොහොතක් යොදා ගනු ලැබේ. එදිනට විවාහ ලේකම්වරයා මනාලියගේ නිවසට කැඳවා හෝ විවාහ ලේකම් කාර්යාලයේ දී හෝ අදාළ ලියාපදිංචිය සිදු කෙරේ. මෙම ක්‍රියාවලිය හැඳින්වෙන්නේ නම් දීම හෙවත් නම් ප්‍රසිද්ධ කිරීම යනුවෙනි. විවාහ මංගල උත්සවය ලෙස සැලකෙන්නේ මනාලිය මනාලයාගේ නිවසට කැන්දාගෙන එන දිනයයි. ඇතැම් විට උත්සව ශාලාවල ඒ වෙනුවෙන් අර්ථයෙන් තොර ප්‍රියසම්භාෂණ පැවැත්වූවත් එය සිංහල බෞද්ධ චාරිත්‍රය ම යැයි කිව නොහැකි ය. මනාලිය කැඳවාගෙන යාමට පැමිණෙන මනාල පාර්ශ්වයේ නෑදෑ හිතවතුන්ට මනාලියගේ දෙමාපියන් විසින් ආහාර පානවලින් සංග්‍රහ කරනු ලැබීම සම්මත චාරිත්‍රයයි.

මෙහිදී සාම්ප්‍රදායික ව සිදුකෙරෙන ක්‍රියාවලිය පෝරුවේ චාරිත්‍රය ලෙස හැඳින්වේ. ඇතැම් බෞද්ධයෝ විහාරස්ථාන තුළ මෙම පෝරුවේ චාරිත්‍රය ඉටුකරති. කිරිගහක දැවයෙන් ඉදිකරන කුඩා වේදිකාව මත සහල් සහ ලඳ පස් මල් අතුරා සුදු ඇතිරිල්ලකින් වසනු ලැබේ. සුබ මොහොත එළඹි පසු මනාලයාගේ මාමා කෙනකු විසින් මනාලයා ද මනාලියගේ මාමා කෙනකු විසින් මනාලිය ද පෝරුවට නැංවීම සිදුවේ. මනාලයාගේ වම් පසින් මනාලිය සිටුවීම පැරණි චාරිත්‍රයයි. එහි දී සිදුකෙරෙන බෞද්ධ චාරිත්‍රමය කටයුතු පහත දැක්වේ.

- මංගල යුවල පෝරුවට නැංවීමට පෙර පන්සිල්හි පිහිටුවා තෙරුවන් ගුණ සිහි කරවීම
- සිද්ධාර්ථ කුමරයාගේ හා යසෝදරා කුමරියගේ විවාහය සිදු වූ අයුරු විස්තර කොට එම අනුහසින් අවසර ඉල්ලීම
- බාලිකාවන් ලවා ජයමංගල ගාථා ගායනා කරවීම
- බුදුගුණ ඇතුළත් මංගල අෂ්ටක කියවීම
- මනාලිය සිය සහකාරිය ලෙස භාරගෙන ඇයට අවශ්‍ය ඇඳුම් පැලඳුම් සපයා දෙන බව අඟවමින් තැලි පිළි පැලඳවීම
- මනාලයාට කීකරුව ඔහුට අවශ්‍ය ආහාර පාන සකසා දෙන බව අඟවමින් බුලත් හුරුල්ලක් දී වැඳ කිරිබත් කවා පානීය ජලය පිළිගැන්වීම
- මනාලියගේ මෑණියට "කිරිකඩ හේල" නමින් හැඳින්වෙන වස්ත්‍රයක් පිළිගන්වා මවුකිරි පොවා ඇති දැඩි කළ දියණිය තමාට භාර දෙන අවස්ථාවෙහි කළ ගුණ සැලකීම

අනතුරුව මද්‍යසාරවලින් තොර ව ආහාර පාන ගෙන මනාල යුවලට ධර්මානුකූල උපදෙස් ලබා දී මනාලයාගේ නිවස කරා කැඳවාගෙන යෑම සිදු කෙරේ. එහි දී ඇතැම් අය මනාලියගේ ගමේ විහාරස්ථානයට හෝ සුවිශේෂී බෞද්ධ සිද්ධස්ථානයකට හෝ ගොස් තුනුරුවන් වැඳ පුදා ආශීර්වාදාත්මක සෙත් පිරිත් සජ්ඣායනාවක් සිදුකර ගනිති. එහි දී සඟරුවනේ අනුශාසනාවකට සවන් දීම සිරිතකි.

බුදුරදුන් දවස උග්ගහ සිටුතුමාගේ දියණිවරුන් පස්දෙනා ම විවාහ කර දුන්නේ බුද්ධ ප්‍රමුඛ මහා සංඝ රත්නයට මහා දන් පැවැත්වීමෙන් පසු ව ය. ඇතැම් බෞද්ධයෝ මංගල දිනයට පෙර දිනයේ මනාලියගේ නිවසේ දී දන් පිරිනමති. මනාලයා ද ඒට සහභාගි වීම සිරිතකි.

මංගල උත්සවයට මනාලයාගේ නිවසට පැමිණෙන ඥාති හිතමිතුරන් ද මිත්‍රශීලී ව පිළිගෙන බත බුලතින් සංග්‍රහ කෙරේ. එහි දී ද මත්පැන්වලින් තොර ව රසවත් බොජුනෙන් සංග්‍රහ කිරීම සිංහල බෞද්ධ චාරිත්‍රයයි. එක්තරා පුවත්පතක ප්‍රසිද්ධ ප්‍රභූවරයකුගේ මංගල උත්සවයක් සම්බන්ධයෙන් පළ වූ වාර්තාවක මෙවැනි වාක්‍ය ඛණ්ඩයක් විය. **"එහි ඉහළ ම රසවත් ආහාර තිබුණි. නමුත් මස් මාංස කිසිවක් නැත. ඉහළ ම රසවත් පාන තිබුණි. නමුත් මත් වතුර නැත."**

එසේ පස් පවින් වැළකී තුනුරුවන් පුදා අරඹන යුග දිවිය සාමකාමී, සමෘද්ධිමත් අනාගතයකට ප්‍රවේශයක් වන බව බෞද්ධ පිළිගැනීම ය.

පිරිත් පින්කම

දස දහසක් සක්වළ බුදුරදුන්ගේ අණසක පතුරුවා පවත්වන ආරක්ෂක දේශනාව පිරිත ය. ඒ හා බැඳුණු පුරාණයේ සිට පැවත එන සිරිත් විරිත් රාශියකි. පළමු ව නිවසේ ස්වාමියා ගමේ විහාරස්ථානය කරා ගොස් දෑහැත් වට්ටියක් පිරිනමා මහ සඟරුවනට ආරාධනා කොට පිරිත සඳහා දිනයක් නියම කර ගනු ලැබේ. අනතුරුව නිවස හා අවට පරිසරය පිරිසිදු කෙරේ. පින්කමට පෙර දින පිරිත් මණ්ඩපය ඉදිකෙරෙන අතර එහි දී චාම් බව මෙන් ම සෞන්දර්යය පිළිබඳ ව ද සැලකිලිමත් වේ. සතර දිශාවට දොරටු හතරක් තබා ඒ දෙපස පුන්කලස් තබා පහන් දැල්වීම සිරිත ය. ආසන 12ක් පමණ පැනවීමට අවශ්‍ය තරම් ඉඩ පහසුකම් ඇති ලෙස ඉදිකරන පිරිත් මණ්ඩපය බුද්ධ මන්දිරයක් බඳු ය.

පිරිත් පුරන ස්වාමීන් වහන්සේලා දෙනමට වැඩ සිටින්නට පනවන ආසන දෙකට පිටුපසින් අතු කීපයක් සහිත පුවක් පැළයක් තබා "රාජගහ" සකසයි. එහි යුග පුටුවට එලන ලද සුදු ඇතිරිල්ලේ ඉහළ කෙළවර අවානක හැඩයෙන් පුවක් පැළයට බැඳීමෙන් රාජගහ නිර්මාණය කෙරේ. පොල්මල් හනස්සෙන් ඉරා ගත් තීරුවලින් රවුම් දරණුවක් මෙන් සකසා ගත් '**වලයම**' ප්‍රධාන පිරිත් හුය බැඳීම සඳහා ය. පිරිත් මණ්ඩපයේ උඩට වියන් බැඳ පුවක් මල් කිණිති, බුලත් කැන්, නාදලු, බෝ කොළ ආදිය එල්ලනු ලැබේ. මණ්ඩපයේ දොරටුව ඉදිරිපස කුටි හතරකින් යුතු ප්‍රධාන මල් පැලක් සතරවරම් දෙවියන් උදෙසා ද, ගම්භාර දෙවියන් උදෙසා මල් පැලක් ද ඉදිකරවා මල් පහන් ආදිය තැන්පත් කරවන්නේ කෙසෙල් කොළයක් ඇතිරීමෙන් පසු ව ය.

පන්සලේ නායක ස්වාමීන් වහන්සේ විසින් නියම කරන ලද වේලාවට ගෙහිමියා විහාරස්ථානයට යන්නේ බුද්ධ පූජාවට සහ ගරුතර සංඝ රත්නයට අවශ්‍ය දෑහැත් ගිලන්පස ද සකසා ගැනීමෙන් පසු ව ය. හිස මත සුදුරෙදි කඩක් එලාගෙන සධාතුක කරඬුවත්, පිරුවානා පොත් වහන්සේත් වියන් යටින් හෝ මුතුකුඩ යටින් හෝ වැඩමවනු ලැබේ. ඒ තුනුරුවන් කෙරෙහි අපගේ ගෞරවය හඟවනු සඳහා ය. පංචතූර්ය නාදය පෙරටු කර ගනිමින් සාධුකාර මධ්‍යයේ තුනුරුවන් නිවස කරා වැඩමවාගෙන අවුත් ස්වාමීන් වහන්සේලාගේ පා ධෝවනය කරනු ලබන්නේ නිවසේ ප්‍රධානියා හෝ වැඩිහිටි අය හෝ විසින් අනතිමානි ගුණය ප්‍රකට කරමිනි.

චතු මධුර සහිත දෑහැත් ගිලන්පස බුද්ධ පූජා පවත්වා තුනුරුවන් වන්දනා කොට මහා සංඝ රත්නයට දෑහැත් ගිලන්පස පිරිනමනු ලැබේ. ඉන් පසු ව තිසරණ සහිත

පංච ශීලයෙහි පිහිටා දෑහැත් වට්ටිය මහා සංඝ රත්නයට පිරිනමන්නේ "ස්වාමීනී අප කෙරෙහි අනුකම්පාවෙන් පිරිත් ධර්ම දේශනාව තුන් යම රාත්‍රිය මුළුල්ලෙහි පවත්වන සේක්වා" යන ආරාධනාව කරමිනි. එහි දී ස්වාමීන් වහන්සේ නමක් විසින් විපත් දුරුකර ගැනීමට, සම්පත් උදා කර ගැනීමට, දුක්, භය, රෝග නැති කර ගැනීමට පිරිත් දේශනා කරනු මැනව යන ආරාධනා ගාථාව කියවනු ලැබේ. ධර්ම කථික ස්වාමීන් වහන්සේ නමක් කෙටි අනුශාසනාවක් සිදු කරන්නේ ඉන් පසු ව ය. ප්‍රධාන පිරිත් නූල හෙවත් පිරිත් හුය මණ්ඩපයේ එල්ලන ලද වලයම් හරහා ඇද එය ස්වාමීන් වහන්සේලා විසින් අල්ලා ගනු ලබයි. එයට සම්බන්ධ කරන ලද තුන්නූල් පිරිත් හුය ශ්‍රාවක පිරිස අතට දෙනු ලැබේ. මුලින් ම කෙරෙන්නේ මහ පිරිත් දේශනාව ය. ඒ වැඩමවා වදාළ සියලු ම ස්වාමීන් වහන්සේලාගේ සහභාගීත්වයෙනි. දෙවනු ව දෙනමක් හෝ සිව්නමක් හෝ යුගදේශනා පවත්වා හමාර දේශනාව හෙවත් ආටානාටිය අවසානයේ සෙත්පිරිත් සජ්ඣායනාවක් සිදු කොට පිරිත අවසාන කරන්නේ සාදු නාද මධ්‍යයේ ය. පුණ්‍යානුමෝදනාව කෙළවර පිරිත් පැන් සහ පිරිත් නූල් මහ සංඝ රත්නය ද පරිභෝග කොට ලබා දෙන්නේ ආශීර්වාද පෙරටුව ය. පිරිතට වැඩි මහ සංඝ රත්නයට දන් පිරිනමන්නේ බුද්ධ පූජා පැවැත්වීමෙන් පසුව ය. අවසානයේ මහ සංඝ රත්නය ආපසු වැඩමවා පැමිණි ඥාති මිත්‍රාදීන්ට මද්‍යසාරවලින් තොර ආහාර පානාදියෙන් සංග්‍රහ කිරීම හෙළ බොදු සිරිතයි.

දානමය පින්කම

විවිධ අරමුණු මූලික කරගෙන බෞද්ධයන් විසින් දානමය පින්කම් සිදු කරනු ලැබේ. එහි දී කල් වේලා ඇති ව විහාරස්ථානයට ගොස් ස්වාමීන් වහන්සේට දෑහැත් වට්ටියක් පිරිනමා ආරාධනා කොට දිනය වෙන් කර ගනු ලැබේ. නිවස හා අවට පරිසරය පිරිසිදු කොට මූලික අවශ්‍යතා සපුරා ගත යුතු ය. නියමිත දිනයේ දන් පැන් සකසා මුල් කොටස බුද්ධ පූජාව සඳහා විහාරස්ථානය වෙත රැගෙන යනු ලබන්නේ පුද පෙරහැරිනි. අනතුරුව සධාතුක කරඬුව සහ සංඝ රත්නය නිවස කරා පුද පෙරහැරින් වැඩමවා සඟරුවනේ පා ධෝවනය කොට පනවන ලද ආසනවල වඩා හිඳුවනු ලැබේ. සධාතුක කරඬුව තැන්පත් කරනු ලබන්නේ පනවන ලද විශේෂ බුද්ධාසනයක ය.

පන්සිල් සමාදන් වී බුද්ධ පූජා පවත්වා පිරිකර සහිත දානය සඟ සතු කොට පූජා කිරීම සිරිත ය. ඉන් පසු ව පැන් පිරිනැමීම, දානය පිරිනැමීම ආදි වතාවත් සිදු කෙරේ. පළමුවෙන් ම සියලු ම ස්වාමීන් වහන්සේලාට වැළඳිය හැකි ව්‍යඤ්ජනයක් පිරිනමා අනතුරුව සෙසු ව්‍යඤ්ජන පිරිනමන්නේ නම් මැනවි. දානය වැළඳීමට පෙර සියලු ම ස්වාමීන් වහන්සේලා හිස් භාජනයකට ලැබුණු දානයෙන් බත් පිඬක් දන්දීමක් වශයෙන් වෙන් කරති. එය සතකුගේ ආහාරය පිණිස දීම සුදුසු ය.

ඉන් පසු ව ආතුරුපස සම්මත පිළිවෙළකට අනුව පිරිනමා වළඳා අවසානයේ දැහැත් වට්ටිය පිරිනැමීම චාරිත්‍රයයි. පිරිකර පූජාවෙන් පසු ව දානයේ ආනිශංස පැහැදිලි කරමින් භුත්තානුමෝදනාව නම් වූ ධර්ම දේශනාවක් පවත්වනු ලැබේ. දෙවියන්ට පිං අනුමෝදන් කරවා හිස් භාජනයකට ඉතිරී යන තෙක් පැන් වත් කරනු ලබන්නේ මිය ගිය ඥාතීහු දුක් සහිත ආත්මභාවයක් ලබා ඇත්නම් මේ භාජනය පැනින් ඉතිරී යන්නාක් මෙන් පිනෙන් සැපතට පත්වෙත්වායි ප්‍රාර්ථනා කරමිනි. මහා සංඝ රත්නය සෙත් ගාථා සජ්ඣායනා කරන්නේ අනතුරුව ය. පසු ව උන් වහන්සේලාට වැඳ අවසර ගෙන සධාතුක කරඬුවත් මහ සංඝ රත්නයත් පෙර පරිදි ම පුද පෙරහැරින් විහාරස්ථානය කරා ආපසු වැඩමවනු ලැබේ.

අවමංගල චාරිත්‍ර

බෞද්ධයින් විසින් මිය ගිය තම නෑදෑ හිතවතුන් වෙනුවෙන් සිදු කරන අවසාන චාරිත්‍රය අවමංගල උත්සවය හා බැඳී තිබේ. පළාත් අනුව වෙනස්කම් පැවතුණ ද වඩාත් නිවැරැදි චාරිත්‍ර ඉටුකිරීම බෞද්ධ ලක්ෂණයයි. කිසිවකු මිය ගිය කල්හි එම නිවස ඉදිරිපිට හා මාර්ගයේ සුදු කොඩි එල්ලනු ලැබේ. රාත්‍රි කාලයෙහි සතිපට්ඨාන සූත්‍රය හෝ වෙස්සන්තර ජාතකය හෝ කියවීම පැරණි චාරිත්‍රයකි. අවමඟුල් නිවෙස්වල විනෝද ක්‍රීඩා කිරීම චාරිත්‍රය නොවේ.

මළගෙදරට පැමිණෙන සියලු දෙනා සුදු ඇඳුමින් සැරසී පැමිණීම සිරිතයි. ඒ සියලු දෙනාට මද්‍යසාරවලින් තොර ආහාර පානයෙන් සංග්‍රහ කිරීම සිදුවේ. පැමිණෙන සියලු දෙනාත් අවට පදිංචි අයත් පවුලේ නෑදෑ හිත මිත්‍රාදීනුත් මළගෙදර කටයුතුවලට සහභාගි වන්නේ මිය ගිය අයගේ හොඳ ගතිගුණ සිහි කරමින් කෘතවේදීත්වය ද ප්‍රකාශ කරමිනි. මෘත ශරීරය තැන්පත් කරන පෙට්ටිය අනිත්‍යතාව මෙනෙහි කරවන චාම් එකක් වීම වඩාත් සුදුසු ය.

අවශ්‍ය ම ඥාතීන් පැමිණ සිටිත් නම් දේහය පිළිබඳ අවසන් කටයුතු කල් දැමීම අවශ්‍ය නොවේ. එහි දී කෙරෙන විශේෂ ම ආගමික චාරිත්‍රය නම් පන්සලේ ස්වාමීන් වහන්සේලාට දැහැත් වට්ටියක් පිරිනමා ආරාධනා කර මතක වස්ත්‍රයක් පූජා කොට ආගමික වතාවත් ඉටු කිරීම ය. එම අවස්ථාව න්‍යාය පත්‍රයකට අනුව සිදු කරනු ලැබේ. එය ඉතා කෙටි, අවශ්‍ය ම කතා කිහිපයකට පමණක් සීමා වීම සැමගේ පහසුවට හේතු වේ.

වැඩමවන ලද මහා සංඝ රත්නයට දැහැත් ගිලන්පස පිරිනමා පන්සිල් සමාදන් වීමෙන් ආගමික කටයුතු ආරම්භ වේ. අනතුරුව මතක වස්ත්‍රය පූජා කරන අතර උන් වහන්සේලා විසින් "අනිච්චා වත සංඛාරා" ආදි අනිත්‍යාව ප්‍රකාශ වන ගාථා සජ්ඣායනා කරනු ලැබේ. දාන, ශීල, භාවනා වශයෙන් රැස්කර ගත් පින් මිය ගිය

ඥාතියාට අනුමෝදන් කරවන්නේ පැන් වඩමිනි. ස්වාමීන් වහන්සේ නමක් විසින් ධර්ම අනුශාසනාවක් පවත්වනු ලැබේ. ගමේ සියලු සමිති සමාගම් හා ඥාතීන් වෙනුවෙන් සිදු කරන ගුණ කථනයකින් පසු ව ස්තුති කතාවක් පවත්වා වැඩමවූ සංඝ රත්නයටත් පැමිණි සැමටත් ස්තුති කිරීමෙන් සභාව නිමාවට පත් කෙරේ.

දේහය සුසාන භූමිය කරා රැගෙන යන පෙරහර ද සරල, චාම්, ඝෝෂාකාරී නොවන අයුරින් පැවැත්වීම ජීවිතයේ යථාර්ථය තේරුම් ගැනීමට උපකාරී වේ. භූමදානය හෝ ආදාහනය හෝ පිළිබඳ විවිධ සිරිත් විරිත් පවතින නමුත් ඒ සියල්ල සරල ව, චාම් ව එසේ ම පිළිවෙළකට සිදු කිරීම බුද්ධිගෝචර ය. යමකුගේ අභාවයෙන් දින හතක් ගත වන විට ධර්ම දේශනාවක් පවත්වා මහා සංඝ රත්නයට දන් පිළිගන්වා, පැන් වඩා පින් අනුමෝදන් කරවීම ද අවමංගල චාරිත්‍රවල ම කොටසකි.

මෙම සිරිත් විරිත් හැඳින ගෙන ක්‍රියාවට නැංවීමට පාසල් දරුවන් වන අපිත් පුරුදු පුහුණු වෙමු.

සාරාංශය

උපතේ සිට මරණය දක්වා ජීවිතයේ වැදගත් අවස්ථාවල සිදු කරන විවිධ උත්සව පවතී. එහි දී බුදු දහමට අනුව විමසා බලා වඩාත් නිවැරැදි දේ ඉටු කිරීමට බෞද්ධයා පුහුණු විය යුතු ය. පාරම්පරික ව පැවති හෝ අලුතින් එකතු වූ දේ හෝ අන්ධානුකරණයෙන් අනුගමනය නොකොට බුද්ධිමත් ව කටයුතු කිරීම බෞද්ධයාගේ වගකීමයි.

සුරාව විවිධ දුරාචාරයන්ට මිනිසා පොලඹවන බැවින් එයින් තොර ව මේ සියලු කටයුතු සංවිධානය කිරීම බෞද්ධ චාරිත්‍රයයි.

ක්‍රියාකාරකම

1. ජීවිතයේ වැදගත් අවස්ථාවලට අදාළ බෞද්ධ සිරිත් විරිත් ඇතුළත් වගුවක් සකස් කරන්න.

2. දානමය පින්කම, පිරිත් පින්කම, අවමංගල උත්සවය යනාදි අවස්ථා බෞද්ධ සිරිත් අනුව පැවැත්වීම පුද්ගලයාගේ හා සමාජයේ යහපතට හේතු වන ආකාරය පිළිබඳ ගුරුතුමා සමග සාකච්ඡා කරන්න.

3. ඔබගේ උපන් දිනය වෙනුවෙන් බෝධි පූජාවක් සංවිධානය කරන්න.

පුහුණුවට

ආරක්ෂක ගාථාවක්

නත්ථි මේ සරණං අඤ්ඤං - බුද්ධෝ මේ සරණං වරං
ඒතේන සච්ච වජ්ජේන - හෝතු මේ ජය මංගලම්

පිරිත් - ආරාධනාව

විපත්ති පටිබාහාය - සබ්බ සම්පත්ති සිද්ධියා
සබ්බ දුක්ඛ විනාසාය - පරිත්තං බ්‍රෑථ මංගලං

පැන් වැඩීම

ඉදං වෝ ඤාතිනං හෝතු
සුඛිතා හොන්තු ඤාතයෝ